

Kiemen in het antroposofische veld

'Een kiem is meer dan zijn uiterlijke kenmerken; er zitten vele krachten in verborgen', aldus Ron Dunselman. Hij pleit voor het werken aan aardse kiemen die kunnen ontspruiten in de geestelijke wereld. Hieronder een ingekorte versie van zijn voordracht tijdens de jaarvergadering van de Antroposofische Vereniging op 15 mei.

Ron Dunselman

Het thema 'kiemen' is in de hele wereld een actueel onderwerp. Er wordt gesleuteld aan kiemen bij genetische manipulatie van planten en dieren. Men probeert de kiem zo te veranderen dat hij in bepaalde opzichten nuttiger wordt. Uiterlijke kenmerken worden onderzocht en gemanipuleerd, bijvoorbeeld ter verhoging van de voedingswaarde van een plant, zo is de redenering. Daarmee kan de ondervoeding in de wereld worden bestreden. Dit is een bepaalde manier van kijken naar een kiem. Je kunt ook anders kijken, niet naar de uiterlijke, fysieke eigenschappen, maar naar de krachten die er in verborgen zijn. Een kiem is veel meer dan de uiterlijke kenmerken. Een kiem in de aarde kan uitgroeien tot een plant met stengels, bladeren en bloemen, er wordt zaad gevormd dat ook weer in de grond komt en vele nieuwe planten voortbrengt. De kracht die in de kiem van één eikel verborgen zit, kan in principe hele landstreken vullen met eikenbomen. Een overdaad van eiken!

Wat er bij genetische manipulatie gebeurt, is eigenlijk een karikatuur van wat Goethe in zichzelf ontwikkelde. Kijkend naar vele planten in de wereld ontdekte hij het bovenzinnelijke wezen van de plant, het oerbeeld. Vanuit deze oerplant zou je oneindig veel planten kunnen 'ontwerpen', van binnen uit.

De tweede mens in ons

Er is een groeiende behoefte om steeds meer van mensen te weten te komen. Hiermee kan een bepaald stempel op de mens worden gedrukt. Bekend is natuurlijk het paspoort, nieuw is het registreren van de kenmerken van de iris. De overheid wil binnen twee jaar ook een soort burgercodenummer voor iedereen, met daarop in gecomprimeerde vorm allerlei informatie. Doordenkend in die lijn heeft ieder mens in de toekomst een chip bij zich, liefst geïmplanteerd, met alle informatie. Zo nu en dan lees je hier berichten over. Het heet dan erg 'handig' voor opsporing en beveiliging, dit unieke persoonlijke stempel in elektronisch opzicht.

Het is interessant dat Rudolf Steiner het erover heeft dat er langzaam aan een tweede mens groeit als je de scholingsweg gaat. Dit betreft een volkomen unieke geboorte in de bovenzinnelijke wereld. De chip is een ahrimanische karikatuur van deze nieuwe geestelijke geboorte, van deze unieke nieuwe identiteit van de mens. Hoe word je eigenlijk geboren in de geestelijke wereld?

Christian Morgenstern

Rudolf Steiner bleef Christian Morgenstern volgen na zijn overlijden op 31 maart 1914, nu negentig jaar geleden. Deze dichter was met hart en ziel antroposoof en leerling van Rudolf Steiner. Zijn ziel was vervuld met de imaginaties die Rudolf Steiner had gegeven. Morgenstern had geprobeerd dit in zijn gedichten te laten klinken. Al vrij snel na de dood van Morgenstern ervoer Rudolf Steiner hoe deze ziel in de geestelijke wereld was ontvangen. Dat was ook voor hem verbijsterend. Voor het eerst kwam er een mens de geestelijke wereld binnen die vervuld was van op aarde doorleefde antroposofie, vol

imaginaties. Hij kreeg al snel een kring van zielen om zich heen, zoals Hegel, Fichte, Grimm en Schelling, die waarnamen wat zijn ziel in de geestelijke wereld binnenbracht. Zo kon de door een mens heengegane antroposofie ook in hun zielen binnenkomen. Dat was nieuw, ook voor de geestelijke wereld. Christian Morgenstern bracht het wezen van de antroposofie de geestelijke wereld binnen.

In een voordracht op palmzondag 1915 sprak Rudolf Steiner: 'Hegel en Fichte konden toen zeggen: wij hebben op aarde geprobeerd om te doorgronden wat de geheimen van de aarde verklaart. Maar in alles wat wij aan begrippen vanuit het aardse verstand, vanuit de diepe schachten van de aardse kennis tevoorschijn haalden, werd niet de vraag beantwoord die zich hier voor ons plaatst: wat is de mens? Wat is de mens in waarheid binnen de hele kosmische samenhang? Daar treedt een mens, een mensen-ster, voor ons en maakt het ons duidelijk door dat wat hij is, door datgene wat hij ons brengt, door datgene wat hij op aarde reeds voor de hemel heeft voorbereid.'

Bij de herdenking van gestorven leden is het bemoedigend om te zien hoeveel voorbereidend werk er door deze mensen is gedaan op aarde. Het zal zijn werking in de hemel, in de geestelijke wereld, hebben.

Scholing

Een typisch en heel eenvoudig gedichtje van Christian Morgenstern, in een vertaling van Willem Wilmink, is het volgende:

*Het schaap ziet mij daar gaan
en schrikt er van;
Misschien ziet het vandaag voor
't eerst een man.
Dit werkt aanstekelijk;
Ik kijk hem aan
alsof ik voor het eerst
een schaap zag staan.*

Het is een andere manier om naar de wereld te kijken. Wat zich in de zintuiglijke wereld openbaart, is eigenlijk maar de helft. De wezens achter de schepping die zich door de dingen openbaren, zie je niet. Door onze ziel wordt dat onbewust uitgewist. Dat is nodig om tot een vrije opstelling, tot een ik-bewustzijn te kunnen komen tegenover de wereld. We zien de halve werkelijkheid, we zien schijn, het is eigenlijk maja. Door de wezens te leren kennen, zien we de hele werkelijkheid.

Dit kun je doen door antroposofie te gaan studeren. Je gaat uit van het gewone bewustzijn en traint je gedachten. Door te mediteren versterk je je ziel. Dan kun je langzaam aan gaan waarnemen aan de andere zijde en word je geboren in de geestelijke wereld. Als dat begint raakt de geestelijke wereld geïnteresseerd, ook de overledenen.

Door ons innerlijke werk komt er in de geestelijke wereld ook beweging. Dat kan tot gevolg hebben dat in de wereld dingen anders gebeuren, dat er interesse komt, dat het lot veranderd wordt, dat er bepaalde ontmoetingen op aarde plaats gaan vinden. Rudolf Steiner zegt dan ook tegen antroposofen: breng je karma in orde. Juist door dat innerlijke werk kan dit gaan gebeuren.

Ontwikkeling

Rudolf Steiner had een diepe verbinding met Christian Morgenstern. Twee jaar na de dood van Christian Morgenstern verschijnt in 1916 Rudolf Steiners boek Vom Menschenrätsel, waarin hij met name Fichte, Schelling en Hegel bespreekt. Hij maakt zichtbaar wat er in hun zielen leefde als verlangen naar een bovenzinnelijke wezenswereld, wat zij op aarde nog niet hadden kunnen uitspreken, waarvan zij zich nog niet bewust waren geweest. Het is een beeld van de samenwerking tussen Christian Morgenstern en Rudolf Steiner: de eerste in de geestelijke wereld, de tweede hier op aarde. Zo ontmoeten ze elkaar weer, ze

werken van twee kanten. Rudolf Steiner doet dit in een kunstvorm, door het aardse werk van Fichte, Schelling en Hegel als het ware 'op te tillen'. Hij maakt de er in levende onuitgesproken intenties zichtbaar, zodat het transparant wordt voor de goddelijk-geestelijke idee. Immers, 'het schone is niet het goddelijke in een zintuiglijk-werkelijk gewaad; nee, het is het zintuiglijk-werkelijke in een goddelijk gewaad', zo formuleert Rudolf Steiner de opgave van de kunst al op zijn 26e! En in de tijd dat hij de antroposofie zichtbaar maakt in kunstzinnige vormen, zoals voor het eerste Goetheanum, schrijft hij dit boek.

Antroposofische Vereniging

En we kunnen ons afvragen: wat leeft er onuitgesproken in onze zielen, als leden van de Antroposofische Vereniging? Wat wil zich openbaren? Het is een kracht dat we er als vereniging zijn en blijven. De vereniging is de grootste schepping van Rudolf Steiner, hij is ermee verbonden en blijft ermee verbonden. Van het boek *De weg tot inzicht in hogere werelden* zei Rudolf Steiner eens in een persoonlijk gesprek dat hij iemand die maar één regel hieruit leest helpend terzijde zal staan in al zijn volgende incarnaties. Zo werkt Rudolf Steiner als ingewijde.

Met Rudolf Steiner en de vereniging uit vrije wil verbonden blijven is een kracht. Het vraagt doorzettingsvermogen, ongeacht het uiterlijke resultaat. Het is het voldoen aan de vijfde voorwaarde voor de innerlijke ontwikkeling uit *De weg tot inzicht*, die de kiem van het geestzelf wakker roept en sterkt. Hierdoor kunnen ook de kiemen van de op aarde opgenomen antroposofie de geestelijke wereld worden binnengebracht.

Artikel uit: **Motief, maandblad voor antroposofie** - nr. 76, juli/augustus 2004

© Antroposofische Vereniging in Nederland

www.antroposofie.nl